

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

**79 НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ АКАДЕМІЇ**

Одеса 2019

Наукове видання

Збірник тез доповідей 79 наукової конференції викладачів академії
16 – 19 квітня 2019 р.

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами.
За достовірність інформації відповідає автор публікації.

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою
Одеської національної академії харчових технологій,
протокол № 9 від 02.04.2019 р.

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,
Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки,
д-ра техн. наук, професора Б.В. Єгорова

Укладач Т.Л. Дьяченко

Редакційна колегія

Голова

Єгоров Б.В., д.т.н., професор

Заступник голови

Поварова Н.М., к.т.н., доцент

Члени колегії:

Амбарцумянц Р.В., д-р техн. наук, професор

Безусов А.Т., д-р техн. наук, професор

Бурдо О.Г., д.т.н., професор

Віннікова Л.Г., д-р техн. наук, професор

Гапонюк О.І., д.т.н., професор

Жигунов Д.О., д.т.н., доцент

Іоргачова К.Г., д.т.н., професор

Капрельянц Л.В., д.т.н., професор

Коваленко О.О., д.т.н., ст.н.с.

Косой Б.В., д.т.н., професор

Крусір Г.В., д-р техн. наук, професор

Мардар М.Р., д.т.н., професор

Мілованов В.І., д-р техн. наук, професор

Осипова Л.А., д-р техн. наук, доцент

Павлов О.І., д.е.н., професор

Плотніков В.М., д-р техн. наук, доцент

Станкевич Г.М., д.т.н., професор,

Савенко І.І., д.е.н., професор,

Тележенко Л.М., д-р техн. наук, професор

Ткаченко Н.А., д.т.н., професор,

Ткаченко О.Б., д.т.н., професор

Хобін В.А., д.т.н., професор,

Хмельнюк М.Г., д.т.н., професор

Черно Н.К., д.т.н., професор

ефективно; 4) стратегічні компетенції, що описують відмітні характеристики ділової стратегії підприємства у контексті її відповідності зовнішньому конкурентному середовищу; 5) ключові компетенції, які визначають відмітні характеристики кінцевого продукту та практично не можуть бути відтворені конкурентами [6].

Так, експертами визначено, що в сучасних умовах господарювання найбільш вагомим є розуміння важливості знань, умінь та навичок персоналу як одного з найбільш важливих чинників успішного розвитку підприємства та важливості управління компетенціями підприємств в цілому. Отже, зростання ефективності менеджменту будь-яких підприємств залежить від рівня компетенцій працюючих в ньому людей, тому необхідно щоб у сучасних умовах кожен працівник мав можливість навчатися новим навичкам і знанням, впливаючи тим самим на зростання рівня конкурентоспроможності підприємства. Отже, виходячи з наведеного матеріалу, враховуючі погляди теоретиків та досвід практиків, а також стратегію розвитку аграрного сектору економіки України [5] можливо припустити, що в умовах глобалізаційних процесів підвищити ефективність менеджменту підприємств агропромислового комплексу можливо також завдяки розвитку компетенції персоналу.

Література

1. Козак К.Б. Управління розвитком трудового потенціалу персоналу підприємства: дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: 08.00.04: захист 30.08.2011 / наук. кер. В.І. Топіха. Херсон, 2011. – 245 с.
2. Петрова І.Л. Управління персоналом, засноване на компетенціях // Вісник Прикарпатського університету // Івано-Франківськ. – 2009. – Вип. 7. – С. 160-166.
3. Козак К.Б., Мокан А.Д. Дослідження впливу компетенцій персоналу на ефективність менеджменту туристичних підприємств [Електронний ресурс] // Економіка харчової промисловості. – 2018. Вип.4. Т.10, URL: <https://www.fie.onaft.edu.ua/uk/site/archives>
4. Деревичко М. АПК в умовах глобалізації // Урядовий кур'єр. – 2009. – № 9. – 23 с.
5. Міністерство аграрної політики та продовольства України – Стратегія розвитку аграрного сектору економіки України на період до 2020 року. – офіційний web-сайт <http://minagro.gov.ua/node/7644> (дата звернення: 04.03.2019).
6. Верба В.А., Гребешкова О.М. Проблеми ідентифікації компетенцій підприємства // Проблеми науки. – 2004. – № 7. – С. 23-28.

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ КОНТРОЛІНГУ НА БОРОШНОМЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

**Відоменко І.О., к.е.н., доцент, Гордієнко Л.Л., к.т.н., доцент
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса**

Борошномельно-круп'яна галузь України характеризується високою конкурентністю, яка за останні п'ять років лише посилилась, особливо на ринку борошна. Проаналізуємо дану тенденцію на ринку борошна та зазначимо основні чинники, що її формують:

- по-перше, зменшення середньодушового споживання хліба та борошнистих виробів українцями через зміну споживчих переваг на користь здорового харчування;
- по-друге, зменшення територіальних меж ринку через анексію Криму та війну на Донбасі;
- по-третє, зменшення чисельності споживачів на ринку через міграційні процеси;
- по-четверте, вже існуючий надлишок виробничих потужностей та ін.

Таким чином, серед борошномельних підприємств значно посилюється конкурентна боротьба, а на ринках з високою конкуренцією найбільш дієвою конкурентною перевагою є низькі витрати.

Проблемам діяльності підприємств в умовах посилення конкурентної боротьби присвячені праці багатьох вчених. Визначення поняття «конкурентна перевага», її види та методи досягнення розкривається в працях таких закордонних дослідників: Ж. Ламбена, М. Портера, Т. Пітерса, Дж. Стрікланда, Р. Фатхудинова, З. Шершньової та ін. Однак в цих роботах відсутні практичні пропозиції зі створення конкурентних переваг у низьких витратах, які б враховували галузеві особливості ринку борошна. Питання створення конкурентних переваг для борошномельних підприємств України є предметом дослідження деяких вітчизняних авторів, таких як: С.І. Князев, І.О. Кузнецова, О. Нікішиної, Р.С. Рибчинського, Ю.О. Лещенка та ін. [1-2]. Не зменшуючи значення розглянутих робіт, слід відзначити, що багато теоретичних питань ще нерозв'язані, залишаються дискусійними, а в інших випадках і не поставлені. Проаналізувавши опубліковані праці та існуючу практику створення конкурентної переваги в низьких витратах, можна стверджувати, що в них недостатньо простежуються специфічні моменти проблеми їх формування та підтримки за рахунок впровадження системи контролінгу на борошномельних підприємствах. Це обумовило актуальність та мету даного дослідження: проаналізувати особливості впровадження контролінгу, обумовлені галузевою специфікою борошномельних підприємств.

Розглянемо сутність поняття «контролінг» та його зв'язок з формуванням конкурентної переваги у низьких витратах. В літературі не існує єдності щодо поняття «контролінг», однак майже ніхто не заперечує, що це управлінська технологія, яка застосовується для підвищення ефективності діяльності організації. Серед основних інструментів контролінгу – методи та моделі оптимізації доходів та витрат підприємства. Тому саме впровадження системи контролінгу на борошномельних підприємствах дозволить їм отримати конкурентну перевагу у низьких витратах.

В роботі Данілової Н.Г. [3] надані рекомендації щодо впровадження контролінгу на підприємствах, однак, в пропозиціях в структурі контролінгу змішуються дії, функції управління та взаємозв'язки системи управління, а саме: встановлення цілей; планування; інформаційні потоки; управлінський облік; моніторинг; аналіз результатів та відхилень; розробка рекомендацій для прийняття управлінських рішень та контроль. Це не дозволяє, на наш погляд, побудувати дієву систему контролінгу на підприємстві.

При побудові системи контролінгу будь-якого підприємства, слід пам'ятати, що контролінг – це управлінська технологія, тому система контролінгу повинна включати інструментарій, який дозволяє підтримувати реалізацію основних управлінських функцій: планування, організації, мотивації та контролю.

У зв'язку з цим при розробці системи контролінгу на підприємствах борошномельної промисловості необхідно здійснити наступні кроки:

1. Визначитися з критеріями оцінки планових рішень.
2. Реорганізувати систему обліку підприємства в систему управлінського обліку.
3. Розробити методику планування та калькулювання витрат на виробництво та реалізацію борошна.
4. Визначитися з методами і моделями розробки варіантів планових рішень, характерних для підприємств борошномельної галузі.
5. Реорганізувати інформаційні потоки під вимоги системи контролінгу.
6. Впровадити систему бюджетування.
7. Сформувати або реорганізувати організаційну структуру борошномельних підприємств, яка підтримуватиме функціонування системи контролінгу.
8. Розробити положення та інструкції, що регламентують обов'язки та повноваження за посадами та підрозділами, їх підпорядкованість згідно з організаційною структурою, націленою на функціонування системи контролінгу.
9. Розробити механізм стимулювання персоналу, спрямований на заохочення отримання оптимальних значень витрат підприємства.

При впровадженні контролінгу на борошномельних підприємствах їх специфіка найбільше впливає на перших шести кроках, що пов'язано з особливостями формування собівартості борошна та супутніх продуктів. Так, в якості критеріїв ефективності при прийнятті стратегічних рішень інвестиційного характеру використовують такі показники, як чистий приведений доход, індекс доходності, внутрішня норма доходності, тощо, які розраховуються на основі показника собівартості (поточних витрат підприємства), а також включають інвестиційні витрати. При прийнятті поточних і оперативних рішень критеріями слугують: прибуток, маржинальний прибуток або рентабельність, які також базуються на показниках собівартості. Враховуючи це, усі інформаційні потоки та система обліку підприємств повинні бути націлені на підтримку планування та контролю витрат.

Розглянемо особливості калькулювання собівартості в борошномельній галузі. Як метод калькулювання з повним розподілом витрат, так і метод покриття, передбачають групування витрат по відношенню до об'єкту калькулювання. На зернопереробних підприємствах найчастіше здійснюються сортові помели. У зв'язку з цим борошномельне виробництво відноситься до комплексних видів виробництв, в яких з одного виду сировини та за результатами одного технологічного процесу отримують декілька видів та сортів продукції. Саме види та сорти продукції виступають об'єктами калькулювання.

Таким чином, навіть витрати на сировину на 1 т готової продукції певного сорту, які, зазвичай, прямі та складають 80-90 % собівартості, потребують розподілу, оскільки з однієї сировини виробляється декілька видів продукції різної за своїми фізико-хімічними, а, таким чином, і споживчими характеристиками. За умови використання в якості калькуляційної одиниці 1 т готової продукції певного сорту, це групування неможливе, і метод покриття втрачає свою привабливість. В даному випадку ми отримуємо суб'єктивний показник, який недоцільно використовувати в якості критерію для прийняття рішень. Якщо ж використовувати в якості калькуляційного об'єкту помел – ця проблема вирішується: витрати на сировину, паливо й енергію на технологічні цілі стануть прямими. Таким чином, для більш точного визначення витрат на виробництво та збут продукції, цим підприємствам, в якості калькуляційної одиниці, слід обрати помел, а не 1 т готової продукції певного сорту.

Література

1. Нікішина О. Аналіз ринку борошномельної продукції / Нікішина О. // Товари і ринки. – 2013. – № 2. – С. 43-57.
2. Лещенко Ю.О. Український ринок борошна – що відбувається сьогодні? Стан та тенденції розвитку борошномельної галузі / Лещенко Ю.О. // Ефективна економіка, 2013(11).
3. Данилочкіна Н.Г., Боброва М.Б., Проскураков В.А. Теоретическое обоснование системы антикризисного финансового контроллинга на предприятии / Данилочкіна Н.Г., Боброва М.Б., Проскураков В.А. // Вестник университета, – 2017. – № 10, – С. 112-115.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Корсікова Н.М., к.е.н, доцент
Одеська національна академія харчових технологій

Економіка України переживає наслідки важкої структурної кризи, в результаті якої основними проблемами для нашої країни стали: втрата ринків збуту, крайня обмеженість можливості охоплення нових ринків збуту, низька конкурентоспроможність вітчизняної продукції за витратами і якістю, фізична і моральна зношеність матеріально-технічної бази.

МОДЕЛЬ СИНЕРГЕТИЧНОГО ЕФЕКТУ ВІД ЗБАЛАНСОВАНОГО ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ (НА ПРИКЛАДІ АГРОПРОДОВОЛЬЧОГО СЕКТОРУ)	
Кулаковська Т.А.	317
ЗНАЧИМІСТЬ ХМАРНИХ ПОСЛУГ У СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ	
Лобочька Л.Л., Фрум О.Л.	319
ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ М'ЯСОПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	
Ощепков О.П., Магденко С.О.	321
СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ СТАЛОГО ТА ІНКЛЮЗИВНОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ	
Самофатова В.А.	323
ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	
ВИНОРОБНОЇ ГАЛУЗІ	
Яблонська Н.В., Крупіна С.В.	324
ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ХЛІБНОЇ ГАЛУЗІ	
Татарик Е.П.	325

СЕКЦІЯ «УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ»

ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ХЛІБОПЕКАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	
Басюркіна Н.Й.	328
ПРО ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ОПЛАТИ КОЛЕКТИВНОЇ ПРАЦІ В ХАРЧОВІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ	
Колеснік В.І., Вігуржинська С.Ю.	330
УТИЛІЗАЦІЯ ВІДХОДІВ ЯК ПРОВІДНА ГАЛУЗЬ ЩОДО РЕФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	
Немченко В.В., Немченко Г.В.	331
УПРАВЛІННЯ ВИВЕЗЕННЯМ ВІДХОДІВ В УКРАЇНІ	
Свистун Т.В.	332
АНАЛІЗ ПРОГРАМ ЛОЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ МЕРЕЖ	
Бровкіна Ю.О.	334

СЕКЦІЯ «МАРКЕТИНГ, ПІДПРИЄМИЦТВО І ТОРГІВЛЯ»

МАРКЕТИНГОВИЙ ПЛАН ДЛЯ ПРОЕКТНОГО ГОТЕЛЬНОГО МІКРОБІЗНЕСУ	
Устенко І.А., Мардар М.Р.	335
ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВИНОРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ, ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОГО РОЗВИТКУ	
Лагодієнко В.В., Голодонюк О.М., Мільчева В.В.	337
РОЗВИТОК МАРКЕТИНГОВОГО СЕРЕДОВИЩА АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Бахчиванжи Л.А., Євтушок О.В., Значек Р.Р.	339
ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЇ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ТА ПЕРЕРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	
Голубьонкова О.О., Брайко М.Г., Чирка В.В.	341
МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ СОНЯШНИКОВОЇ ОЛІЇ	
Черевата Т.М.	343

СЕКЦІЯ «МЕНЕДЖМЕНТ І ЛОГІСТИКА

ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОБНИЦТВА ПОНОВЛЮВАЛЬНОГО, ЕКОЛОГІЧНО ЧИСТОГО БІОПАЛИВА В УКРАЇНІ	
Савенко І.І., Седікова І.О.	345
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СИСТЕМОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИНОРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Бондаренко С.А.	347
СТРАТЕГІЧНІ МОЖЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ВИНОРОБНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	
Агєєва І.М.	349
СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ АПК В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	
Каламан О.Б.	350
УКРАЇНСЬКИЙ АГРАРНИЙ ЕКСПОРТ ПЕРЕВИЩИВ 18,8 МЛРД. ДОЛАРИВ	
Савенко І.І., Седіков Д.В.	352
ВПЛИВ КОМПЕТЕНЦІЙ ПЕРСОНАЛУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВ АПК У СУЧАСНИХ УМОВАХ	
Козак К.Б.	354
ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ КОНТРОЛІНГУ НА БОРОШНОМЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	
Відоменко І.О., Гордієнко Л.Л.	356